

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті виокремлено та обґрунтовано передумови формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах закладу вищої освіти. Основна увага зосереджена на розкритті двох груп передумов: внутрішніх або особистісно-психологічних, що відображені в структурі особистості здобувача освіти, та зовнішніх або соціальних та соціально-психологічних, що створюються в закладі вищої освіти як відображення соціальних передумов. Доведено важливість наявності в майбутнього фахівця дошкільної освіти таких внутрішніх передумов, як розвиток пізнавальних процесів у межах норми та сили і врівноваженості нервової системи, стійкого позитивного інтересу до педагогічної діяльності тощо. Констатовано, що для майбутнього вихователя закладу вищої освіти важливими професійними якостями є також любов до дітей, комунікативність, вміння відчувати інших – емпатія тощо.

До зовнішніх передумов формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти зараховано соціальні, що створені системою суспільних відносин, та соціально-психологічні, які створюються в закладі вищої освіти. Доведено, що, справляючи вплив на особистість майбутнього фахівця, зовнішні передумови здатні як оптимізувати, так і гальмувати процес його професійного становлення. Обґрунтовано роль у забезпеченні легкої адаптації та успішного професійного розвитку майбутнього фахівця дошкільної освіти в новій системі соціальних відносин таких соціально-психологічних передумов, як єдність мети взаємодії суб'єктів освітньої діяльності, соціально-психологічний клімат закладу вищої освіти й академічної групи, в якій навчається студент. Акцентовано на тому, що найбільшої ефективності процес набуття студентами фахової компетентності набуває в разі врахування як зовнішніх, так і внутрішніх передумов її формування.

Ключові слова: формування професійної компетентності, майбутні фахівці дошкільної освіти, заклад вищої освіти, соціальні передумови, соціально-психологічні передумови, особистісно-психологічні передумови.

Входження української вищої освіти в єдиний простір освіти і науки Європи зумовило необхідність докорінних змін системного характеру, закріплених законодавчо в новому Законі України “Про вищу освіту”. Відповідно до цих тенденцій центр значущості освітньої системи переміщується на рівень закладу вищої освіти, встановлюючи пряму залежність між ефективністю його функціонування і професійним майбутнім його випускників. Отже, вища освіта, у т. ч. професійна підготовка педагогів, набуває неабиякої ваги як чинник дієвості національної системи освіти, що, згідно із сучасними тенденціями, покликана формувати активну освічену людину з високим рівнем професійної компетентності.

З огляду на це головним завданням професійної освіти в сучасних умовах є підготовка кваліфікованих, конкурентоспроможних кадрів із високим рівнем професійних знань, умінь, навичок і мобільності, соціально активних членів суспільства, з науковим світосприйняттям, творчим мисленням. Це, відповідно, вимагає і якісних змін у концептуальних засадах професійної підготовки як фахівців загалом, так і майбутніх педагогів дошкільної освіти зокрема, що передбачає розробку нових методик та технологій навчання, нового підходу до підготовки майбутніх фахівців із погляду не як набору знань, умінь та навичок, а як набору компетенцій, що надалі забезпечить успішну професійну реалізацію та конкурентоспроможність на ринку праці.

Власне розробкою стратегічних напрямів реформування вищої освіти України на основі компетентнісного підходу займаються В. Андрущенко [1], В. Бондар, І. Зязюн [11], Н. Ничкало, О. Мороз, С. Сисоєва [12] та ін. В їхніх працях обґрунтовується пріоритетність серед інших завдань вищої освіти саме підготовки компетентнісних фахівців, які б відповідали сучасним суспільним запитам, могли б швидко реагувати на професійні виклики, володіли б навичками самоосвіти, саморозвитку та самовдосконалення.

Проблеми вдосконалення змісту підготовки фахівців дошкільної освіти розкриваються в працях Л. Артемової [2], Г. Беленької [5; 6], А. Богуш [7], З. Борисової, Н. Гавриш, Н. Голоти, Л. Завгородньої, Н. Денисенко, Ю. Косенко [2], О. Кучерявого, Н. Лисенко, М. Машовець, Т. Поніманської, С. Титаренко та ін. Науковці обґрунтовують необхідність узгодження процесу підготовки педагогічних кадрів, у тому числі й педагогів дошкільного фаху, з вимогами сучасності, наголошуючи на тому, що від дошкілля як від першої освітньої ланки залежить рівень освіченості й вихованості зростаючого покоління.

Отже, актуальність проблеми, її практичне значення, зумовили вибір теми нашої статті, метою якої є з'ясувати передумови формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти в процесі підготовки в закладі вищої освіти.

Відомо, що для результативності будь-якої діяльності важливе значення мають умови, за яких вона відбувається. Оскільки в процесі здійснення взаємодії, спрямованої на підготовку майбутнього вихователя дітей дошкільного віку в умовах закладу вищої освіти, в ній присутні дві сторони: студент і заклад вищої освіти, то очевидно, що для отримання високих показників її результативності необхідне врахування передумов її здійснення. Передумови успішності забезпечують обидві сторони взаємодії: з одного боку, особистість, що

прагне до неї, з іншого – заклад вищої освіти, який зобов'язаний її організувати, виходячи з освітніх цілей і завдань. На рівні особистості передумови визначаються в основному вродженими (генетичними) психофізіологічними особливостями та потребами особистості, а на рівні суспільного буття – законами розвитку суспільства. Їх умовно можна поділити на особистісно-психологічні та соціально-психологічні передумови формування фахової компетентності, при цьому перші з них відображені в структурі особистості майбутнього фахівця, а другі створюються в закладі вищої освіти як відображення соціальних передумов.

Розглянемо спочатку особистісно-психологічні передумови. Як відомо, зарахування до закладу вищої освіти нині здійснюється виключно за показниками успішності абітурієнтів. Проте очевидним є той факт, що далеко не кожен може стати вчителем чи вихователем. До особистості майбутнього педагога висувається низка вимог, як основних, так і другорядних, що головним чином стосуються специфіки його професійної діяльності. Деякі з них майбутній фахівець може сформувати під час цілеспрямованого навчання в закладі вищої освіти, а окремі мають бути початково притаманні особистості і виступати передумовами формування всіх інших. Це – любов до дітей, емпатія, комунікативність. До додаткових, але порівняно стабільних вимог належать оптимізм, артистичність, розвинене почуття гумору.

Звісно, що студент, який лише починає опановувати професію педагога, без сумніву, може не володіти всіма означеними якостями. Але певні риси характеру (доброта, чуйність, наполегливість тощо), здібності (мовленнєві, комунікативні, артистичні та інші), фізіологічні передумови (нормальний фізичний розвиток, сильний тип ВНД, нормальний або вищий за середній рівень розвитку психічних процесів) йому мають бути притаманні. Адже розвиненість цих рис в єдності з професійними знаннями й уміннями забезпечує формування професійної компетентності майбутнього педагога.

На нашу думку, задля визначення наявності внутрішніх передумов до оволодіння педагогічною професією під час вступу до педагогічного закладу вищої освіти абітурієнти мають проходити спеціальну співбесіду або тестування. У сучасній педагогічній науці це питання порушується не вперше. Здійснено наукове дослідження проблеми і вказані шляхи її практичного вирішення. Це стосується роботи Л. Добровольської “Фаховий відбір абітурієнтів педагогічного вузу” [8]. Дослідниця виділяє такі професійно важливі якості особистості педагога, що згруповані за зовнішньою ознакою, як мовлення, ставлення до праці, мисленнєві, комунікативні та емоційні якості (загалом 5 груп якостей), і показує можливості їх діагностування в абітурієнтів.

Усі ці якості не є вродженими. Вони можуть бути сформовані і розвинені в процесі систематичної копіткої праці педагога над собою. Та в основі їх формування лежать психофізіологічні передумови – стан розвитку певних психічних процесів, сила і глибина яких впливають на ефективність набуття особистістю бажаних професійних якостей. Розвиток психічних процесів (мислення, пам'яті, уваги, волі, мовлення) в межах норми, на нашу думку, виступає першою психофізіологічною передумовою формування професійної компетентності майбутніх фахівців, що опановують професією вихователя дітей дошкільного віку [8, с. 26].

Сила і врівноваженість нервової системи виступають другою передумовою, оскільки від цих властивостей ВНД залежить здатність особистості керувати своїми психічними процесами та емоційним станом, ефективно виконувати свої професійні функції. Вплив психофізіологічних особливостей особистості на становлення її як професіонала розкрито в роботах таких авторів, як І. Зязюн [11], О. Ткаченко, С. Рубінштейн, Р. Тугушев, М. Яценко та ін.

Ми погоджуємось із думкою цих авторів про те, що особливості нейродинаміки є базою розвитку низки професійно значущих якостей особистості – емоційної врівноваженості, активності, самооцінки. Відомо, що слабкість нервових процесів є основою виникнення тривожності, емоційної неврівноваженості, зниженої активності в діяльності тощо. Водночас у роботах окремих авторів вказується, що для осіб, що мають дуже високий показник сили нервової системи, підвищена вірогідність встановлення негнучкої неадекватно високої самооцінки.

Серед особистісних якостей, що мають універсальне значення для будь-якої професії, науковці виділяють відповідальність. Цю якість І. Зязюн розглядає як таку, що “характеризує спрямованість особистості, впливає на процес та результати професійної діяльності, перш за все, через ставлення особистості до своїх професійних обов'язків та власних професійних якостей. Більшість інших особистісних якостей є специфічними і важливими лише для окремих видів професійної діяльності” [11, с. 73].

Для майбутнього вихователя закладу вищої освіти, на нашу думку, основними професійно важливими якостями є любов до дітей, комунікативність, вміння відчувати інших – емпатія, а фізіологічною основою їх формування є сильний тип ВНД.

Наступною передумовою, яка зарахована нами до групи психоемоційних, виступає стійкий позитивний інтерес до педагогічної діяльності (Л. Артемова [2], Н. Гузій, І. Зязюн [11], Т. Поніманська). Він може виявлятися через схильність до взаємодії з іншими людьми, дітьми, через бажання вплинути на їхню поведінку чи вчинки. Інтерес до педагогічної діяльності відображається крізь призму літературних уподобань (що читає людина, чим цікавиться), коло повсякденних обов'язків та діяльність у вільний від роботи чи навчання час.

Ще однією важливою передумовою формування професійної компетентності вихователя дітей дошкільного віку вважаємо високорозвинену емпатію. Відомо, що емпатія тим вища, чим краще людина здатна уявити собі, як ту ж саму подію будуть сприймати різні люди, і наскільки вона допускає право на існування

різних думок. Велике значення має й особистісний досвід різноманітних душевних переживань, тому що важко уявити почуття іншого, які сам ніколи не відчував.

Р. Бернс [3] наводить потенційні характеристики людини (на які можна орієнтуватись у роботі зі студентами перших курсів), яка здатна до емпатії: виявляє терпимість до вияву емоцій із боку іншої людини, здатна глибоко проникнути в суб'єктивний світ іншої людини, не розкриваючи при цьому власного, готова адаптувати своє сприйняття до сприйняття іншої людини, щоб досягти більшого розуміння того, що відбувається з нею [3, с. 49].

Важливою передумовою формування фахової компетентності вважаємо комунікативність, завдяки якій встановлюються контакти з оточуючими. Комунікативність має різні форми прояву, як мовленнєві, так і немовленнєві. Результатом прояву комунікативних здібностей особистості є бажання (чи небажання) суб'єктів спілкування розгорнути взаємодію. І. Зязюн, спираючись на дослідження Н. Кузьміної та В. Кан-Каліка, визначає комунікативність як “професійну здатність педагога, що характеризується потребою в спілкуванні, готовністю легко вступати в контакт, викликати позитивні емоції у співрозмовника й відчувати задоволення від спілкування” [11, с. 35].

Професійно значущі для професії вихователя якості особистості – любов до дітей, емпатія, комунікативність, визначаються нами як необхідні передумови, що на початковому етапі опанування професією вихователя можуть бути присутні в зародковому стані. Їхній розвиток поступово може бути здійснений під час оволодіння фаховими знаннями і вміннями в освітньому процесі закладу вищої освіти під керівництвом викладача. Закріплення професійно значущих якостей відбуватиметься під час практичних і лабораторних занять, педагогічної практики, позанавчальної професійно орієнтованої практичної діяльності. Поєднання компетентнісного та індивідуально-диференційованого підходу до формування професійної компетентності вихователя оцінюється нами в цьому контексті як найбільш оптимальне. Постановка перед майбутніми вихователями конкретних завдань, успішне вирішення яких потребує не лише знань та умінь, а й активізації певних душевних зусиль, здатна стимулювати розвиток і закріплення їхніх професійно значущих якостей.

Соціальні умови розвитку суспільства, як правило, накладають відбиток на соціально-психологічні передумови формування фахової компетентності у студентів, які створюються у закладі вищої освіти. Водночас у кожного закладу є свій внутрішній дух, стиль взаємин і взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Вступаючи до закладу вищої освіти, кожен студент-першокурсник проходить певний етап адаптації до нового оточення і виду діяльності. Від того, як пройшов цей етап, значною мірою залежить успіх фахової підготовки, а отже, подальшої професійної діяльності вихователя. Адаптація дає змогу особистості не лише пристосуватися до нових умов, але й сформувані нові способи поведінки для подолання труднощів і успішної діяльності, які, як стверджують М. Дьяченко і А. Кандибович, мають індивідуальний характер і складаються в процесі накопичення і вдосконалення досвіду [9]. Якщо ж адаптація не відбулася, особистість відчуває додаткові ускладнення в освоєнні предмета і умов діяльності.

Велику роль як передумова формування професійної компетентності в навчанні студентів відіграє соціально-позитивний психологічний клімат у закладі вищої освіти та академічній групі зокрема. Під терміном “соціально-психологічний клімат” розуміємо специфічну соціально-психологічну атмосферу, яка утворюється в колективі під впливом тієї складної системи взаємовідносин, в яких знаходяться члени колективу в процесі діяльності й спілкування. Проявляється вона в певному емоційному стані колективу й сприяє підвищенню позитивної активності особистості та діяльності колективу (за основу взято визначення О. Зотової, В. Кольцової) [10].

Отже, до соціально-психологічних передумов формування фахової компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти, які створюються у закладі вищої освіти, зараховуємо:

- забезпечення успішного входження (адаптації) студента в цілісну систему соціальних відносин і зв'язків, що існують у закладі вищої освіти;
- позитивний соціально-психологічний клімат у закладі вищої освіти загалом та академічній групі зокрема, спрямований на творення сучасної науки, особистості і суспільства;
- єдність мети взаємодії суб'єктів освітньої діяльності, на основі якої відбувається розвиток у студентів умінь взаємодіяти з навчально-педагогічним середовищем, в якому відбувається їх професійне становлення.

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що основою формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах закладу вищої освіти є врахування внутрішніх (особистісно-психологічних) та забезпечення зовнішніх (соціальних, соціально-психологічних) передумов їх фахового становлення. Серед внутрішніх важливими вважаємо розвиток пізнавальних процесів у межах норми, сили й врівноваженості нервової системи, наявність стійкого позитивного інтересу до педагогічної діяльності, любові до дітей, емпатії, комунікативності. Серед зовнішніх виокремлюємо соціальні (створені системою суспільних відносин) та соціально-психологічні (створюються в закладі вищої освіти), а саме: єдність мети взаємодії суб'єктів освітньої діяльності, соціально-психологічний клімат закладу вищої освіти й академічної групи, в якій навчається студент. При цьому вважаємо, що найбільшій ефективності процес формування студентами фахової компетентності набуде в разі врахування як зовнішніх, так і внутрішніх передумов.

Використана література:

1. Андрущенко В. П. Освіта в пошуках нових стратегій мислення. *Вища освіта України*. 2003. № 2. 24 с.
2. Артемова Л. В., Косенко Ю. М. Модель ступеневої підготовки фахівця дошкільної освіти у вищих навчальних закладах. *Психолого-педагогічні проблеми підготовки вчительських кадрів в умовах трансформації суспільства* : матеріали Міжнарод. наук.-теор. конф. до 80-ї річниці НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2000. Вип. 1. С. 84–86.
3. Бернс Р. Развитие “Я-концепции” и воспитание / пер. с англ. В. Я. Пилиповского; под ред. В. Я. Пилиповского. Москва : Прогресс, 1986. 422 с.
4. Бех І. Д. Модель професіонала у контексті сучасної соціокультурної ситуації. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2001. № 3 (4). С. 57–62.
5. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання : монографія. Київ : Світоч, 2006. 304 с.
6. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія. Київ : Університет, 2011. 320 с.
7. Богуш А. М. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищому навчальному закладі. *Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України* : матеріали Метод. семінару (НАПН України, Інститут педагогіки НАПН України). Київ : Педагогічна думка, 2009. С. 271–281.
8. Добровольська Л. П. Сучасні підходи та технології професійного відбору майбутніх учителів. *Вісник Житомирського педагогічного університету*. Вип. 6. 2000. С. 24–28.
9. Дьяченко М. И., Кадыбович Л. А. Психология высшей школы : особенности деятельности преподавателей вуза. Минск : Высшейш. школа, 1993. 264 с.
10. Зотова О. И., Кольцова В. А. Социально-психологический климат коллектива. *Вопросы психологии*. 1997. № 3. С. 184–189.
11. Зязюн І. А. Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти. *Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи* : монографія. Київ: Віпол, 2000. 636 с.
12. Сисоева С. О. Педагогічні технології: проблеми, пошуки, перспективи впровадження. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2002. № 6. С. 15–26.

References:

1. Andrushchenko, V. P. (2003). Osvita v poshukakh novykh stratehii myslennia [Education in search of new thinking strategies]. *Vyshcha osvita Ukrainy*, 2. 24. [in Ukrainian].
2. Artemova, L. V., Kosenko, Yu. M. (2000). Model stupenevoi pidhotovky fakhivtsia doshkilnoi osvity u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Model of degree training of a preschool education specialist in higher educational institutions]. *Psykhologo-pedahohichni problemy pidhotovky vchytelskykh kadriv v umovakh transformatsii suspilstva* : materialy Mizhnar. nauk.-teor. konf. do 80-yi richnytsi NPU im. M. P. Drahomanova, 1, 84–86. [in Ukrainian].
3. Berns, R. (1986). Razvitie “I-konceptii” i vospitanie [Development of “I-concept” and education]. Moskva : Progress. [in Russian].
4. Bekh, I. D. (2001). Model profesionala u konteksti suchasnoi sotsiokulturnoi sytuatsii [The model of a professional in the context of the current socio-cultural situation]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyimi systemami*, 3 (4), 57–62. [in Ukrainian].
5. Bielienska, H. V. (2006). Vykhovatel ditei doshkilnoho viku: stanovlennia fakhivtsia v umovakh navchannia [Educator of preschool children: becoming a specialist in the learning environment]. Kyiv : Svitoch. [in Ukrainian].
6. Bielienska, H. V. (2011). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti suchasnoho vykhovatelya doshkilnoho navchalnoho zakladu [Formation of professional competence of a modern educator of a preschool educational institution]. Kyiv : Universytet. [in Ukrainian].
7. Bohush, A. M. (2009). Kompetentnisnyi pidkhid u pidhotovtsi maibutnykh fakhivtsiv doshkilnoi osvity u vyshchomu navchalnomu zakladi [Competence approach in the training of future specialists in preschool education in higher education]. *Realizatsiia yevropeiskoho dosvidu kompetentnisnoho pidkhodu u vyshchii shkoli Ukrainy* : materialy Metod. seminaru (NAPN Ukrainy, Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy). Kyiv : Pedahohichna dumka, 271–281. [in Ukrainian].
8. Dobrovolska, L. P. (2000). Suchasni pidkhody ta tekhnologii profesiinoho vidboru maibutnykh uchyteliv [Modern approaches and technologies of professional selection of future teachers]. *Visnyk Zhytomyrskoho pedahohichnoho universytetu*, 6, 24–28. [in Ukrainian].
9. Djachenko, M. I., Kadybovich L. A. (1993). Psihologija vysshej shkoly : osobennosti dejatelnosti prepodavatelej vuza [Psychology of Higher Education: Features of the Activities of University Teachers]. Minsk : Vyshejsj. shkola. [in Russian].
10. Zotova, O. I., Koltsova, V. A. (1997). Sotsialno-psihologicheskij klimat kolektiva [Socio-psychological climate of the team]. *Voprosy psihologii*, 3, 184–189. [in Russian].
11. Ziazun, I. A. (2000). Intelktualno-tvorchyi rozvytok osobystosti v umovakh neperervnoi osvity [Intellectual and creative development of personality in the conditions of continuous education]. *Neperervna profesiina osvita: problemy, poshuky, perspektyvy: monohrafiia*. Kyiv: Vipol. [in Ukrainian].
12. Sysoieva, S. O. (2002). Pedahohichni tekhnologii: problemy, poshuky, perspektyvy vprovadzhenia [Pedagogical technologies: problems, searches, prospects of implementation]. *Pedahohika i psykhologhiia profesiinoi osvity*, 6, 15–26. [in Ukrainian].

Nevmerzhytska O. V., Ivakh S. M. Prerequisites for the formation of professional competence of future preschool education specialists in the process of training in higher education institutions

The article highlights and substantiates the prerequisites for the formation of professional competence of future preschool education specialists in a higher education institution. The main focus is on the disclosure of two groups of prerequisites: internal, or personal psychological, reflected in the personality structure of the applicant, and external, or social and socio-psychological, which are created in a higher education institution as a reflection of social prerequisites. The importance of possessing such internal prerequisites as the development of cognitive processes within the norm, as well as strength and balance of the nervous system, a stable positive interest in pedagogical activities is proved. It is stated that the future tutor of a higher education institution should also possess such important professional qualities as love for children, sociability, ability to sympathize with others (empathy), etc.

The external prerequisites for the formation of professional competence of future preschool education specialists include social, created by the system of public relations, and socio-psychological, which are created in the higher education institution. It is proved that by exercising their influence on the personality of the future specialist, external prerequisites are able to both optimize and inhibit the process of professional development. The role of such socio-psychological preconditions as the unity of the purpose of educational activity subjects' interaction, social and psychological climate of higher education institution and a student's academic group in providing easy adaptation and successful professional development of the future preschool education specialist in the new system of social relations is substantiated. It is emphasized that the process of acquisition of professional competence by students will be the most effective when taking into account both external and internal prerequisites of its formation.

Key words: formation of professional competence, future preschool education specialists, higher education institution, social prerequisites, socio-psychological prerequisites, personal-psychological prerequisites.

УДК 811.111 (075.8)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.02>

Несін Ю. М.

АНАЛІЗ АНГЛОМОВНОГО ПІДРУЧНИКА “ПІДПРИЄМСТВО 4”

Метою статті є аналіз англomовного підручника “Підприємство 4” видавництва “Експрес Паблішінг” як ефективного засобу комунікації. Особлива увага приділяється відповідності змісту підручника його меті, доцільності використання вищезазначеної навчальної книги на практичних заняттях у вищих навчальних закладах. Підкреслюється методичний аспект навчальної книги; автор наголошує на позитивній ролі вихідних даних та вступу, підкреслюючи мету занять для здобувачів вищої освіти. Науковець розглядає використання найбільш поширених типів тестів, зокрема питально-відповідних вправ, перекладу, співвіднесення (зіставлення), доповнення, заповнення пробілів (пропусків), перекодування інформації, логічного перегрупування, виправлення, розподілу фраз по групах, множинного вибору, зіставлення (відрізнення подібностей і розходжень). Стаття засвідчує важливість функцій підручника, необхідність впровадження в освітній процес таких креативних завдань для здобувачів вищої освіти, як розроблення портфоліо, робота в групах, складання записів, діалогів, організація дискусій, презентацій, рольових ігор. Безперечні переваги підручника полягають у тому, що “Підприємство 4” повністю відповідає вимогам навчальної програми, у ньому простежується чіткість структуривання навчального матеріалу, присутні технічні засоби полегшення користування підручником, є наукова коректність змісту та повнота розкриття основних положень, використання сучасної загальноприйнятої наукової термінології. Вбачається практична спрямованість навчального матеріалу автентичного підручника, а також його зв'язок із життям. Навчальна книга дає можливість для забезпечення диференційованого підходу до навчання, змістове наповнення відповідає віковим особливостям здобувачів вищої освіти. Мова викладу лексичного та граматичного матеріалу підручника чітка й зрозуміла. У книзі простежується компаративістика (американо-англійський та британсько-англійський довідник). Мотивація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, розвиток інтересу до навчального предмета засобами, запропонованими в підручнику, свідчать про наявність завдань проблемно-пошукового характеру. Дидактична доцільність системи завдань, поданих у підручнику, його можливість для здійснення молоддю самостійної навчальної діяльності, логіка розміщення та використання ілюстративного матеріалу як самостійного або додаткового джерела інформації є вагомими бонусами “Підприємства 4”. Перевага навчальної книги полягає у її цілісності, компактності й динамічності. На основі ретельно розробленого підручника кожен лектор вищої школи може розробити власний мета-план та спрогнозувати мета-діяльність. Подібний вид діяльності педагога буде дуже корисним особисто для нього та для здобувачів вищої освіти. Стаття робить акцент на подальшому розвитку чотирьох умінь на заняттях з англійської мови, таких як аудіювання, говоріння, читання та письмо, на чотирьох компетенціях, а саме мовній, мовленнєвій, соціально-культурній та стратегічній (загальнонавчальній).

Ключові слова: англomовний підручник, засіб навчання, зміст, мета, частини, вищий навчальний заклад, таксономія.

На сучасному етапі становлення українського суспільства спостерігаються прояви інтересу освітян знайомитися й працювати з автентичними англomовними джерелами. Особливо це стосується педагогів, які викладають англійську мову у вищій школі. Саме тому одним із завдань сучасної вищої школи, на нашу переконливу думку, є створення умов для оволодіння фаховими компетентностями викладачів, які чітко усвідомлюють своє значення в суспільстві, вміють креативно здійснювати практичну діяльність, застосовують творчий підхід у роботі зі здобувачами вищої освіти, критично оцінюють власні досягнення й недоліки для того, щоб успішно професійно самореалізовуватися.

Велике значення в педагогіці має вміння освітян у вищих навчальних закладах плідно працювати, використовуючи у своїй роботі найновіші, найсучасніші підручники, посібники тощо. Процес написання підручників нового покоління для нової генерації потребує, без сумніву, врахування попереднього досвіду підручникотворення, виваженого всебічного аналізу наявних науково-теоретичних основ його конструювання й практичного застосування, наукових шляхів до розроблення навчальної книги. Ми логічно припускаємо,